

Jakelun mukaan

UUDENMAAN ELY- KESKUKSEN JOUKKOLIIKENNEMÄÄRÄRAHAN KÄYTTÖSUUNNITELMA VUODELLE 2022

Uudenmaan ELY-keskus on joukkoliikenteen toimivaltainen viranomaisen omalla vahvistetulla toimialueellaan. ELY-keskus laatii palvelutasomäärittelyn ja suunnittelee joukkoliikennepalvelut yhteistyössä alueensa toimivaltaisten viranomaisten ja kuntien kanssa. ELY-keskus päättää joukkoliikenteen järjestämistavasta sekä hankkii, kilpailuttaa ja järjestää joukkoliikennepalveluita.

Valtioneuvoston asetuksen mukaan ELY-keskus myös myöntää valtionavustusmäärärahoja oman toimivalta-alueensa kunnille ja kuntayhtymille. Asetuksen mukaan valtionavustusta voidaan myöntää palvelusopimusasetuksen mukaisen liikenteen ostoihin ja julkisen palvelun velvoitteista maksettavaan korvaukseen (lipputuki) sekä liikenteen palvelujen suunnitteluun, kehittämiseen tai kokeiluhankkeisiin.

Tässä käyttösuunnitelmassa esitetään ELY-keskuksen vuoden 2022 joukkoliikennemäärärahan käyttöä. Käyttösuunnitelma on käsitelty ja hyväksytty ELY-keskuksen L-vastuualueen johtoryhmässä. ELY-keskus toimittaa kunnille tämän käyttösuunnitelman mukaiset erilliset valtionavustuspäätökset.

1. Käytettävissä oleva määräraha

Liikenne- ja viestintävirasto on vahvistanut Uudenmaan ELY-keskuksen vuoden 2022 joukkoliikennemäärärahakiintiöksi 6,890 miljoonaa euroa. Lisäksi Uudenmaan ELY-keskuksella on käytettävissään vuodelta 2021 siirtynyttä käyttämätöntä määrärahaa. Vuodesta 2014 alkaen ELY-keskus on joutunut etukäteen arvioimaan bruttolikenteensä lipputulot. Näitä arvioita on sitten täsmennetty, kun todellinen lipputulokertymä on selvinnyt. ELY-keskus on vuosittain saanut tämän arvioidun lipputulokertymän mukaisen summan, mutta voi käyttää lipputuloa vain siinä määrin, kuin todellinen lipputulokertymä sen mahdollistaa. ELY-keskus on tasannut

alkuvuosien liian suuria lipputulovarvioita ilmoittamalla viime vuosina lippituloja nolla euroa. Sittemmin lipputulokertymää on jonkin verran ilmoitettu, jotta tilanne vastaisi todellisuutta mahdollisimman hyvin.

Määrärahaikiintiö sisältää myös lisärahoitusta koronan aiheuttamiin lisäkuluihin kuten:

- Bruttoliikenteen aiheuttamat tappiot viranomaiselle.
- Markkinaehtoisen liikenteen lakkautuksista tai keskeytyksistä johtuva tarve hankkia tilalle sopimusliikennettä.
- Käyttöoikeussopimuksissa liikennöitsijöille aiheutunut lipputulomenetyks.
- ELY-keskusten kunnille myöntämät valtionavustukset.
- Kehittämishankkeet

2. Määrärahan käyttö

ELY-keskuksen toiminta keskittyy kestävän liikkumisen edistämiseen sekä saavutettavuuden turvaamiseen. Näiden tavoitteiden saavuttamista tuetaan aktiivisella yhteistyöllä sekä ennakoivalla vuorovaikutuksella. Yhteishankinnoilla kuntien kanssa sekä kuntien hankintoja avustamalla toteutetaan määriteltäviä tavoitteellisia palvelutasoja. Yhteistyössä kuntien kanssa pyritään löytämään ne hyvin palvelevat vuorot, jotka palvelevat joukkoja ja tarjoavat tarvittavan palvelutason jokapäiväistä liikkumista palvelemaan. Joukkoliikenteen rahoitusta suunnataan erityisesti turvaamaan päivittäiset työ- ja opiskelumatkat suuremman kysynnän alueilla.

ELY-keskus on tehnyt ratkaisunsa, millä alueilla ja yhteysväleillä tukeudutaan markkinaehtoihin liikennepalveluihin. Liikenteenharjoittajien aktiivisuus markkinaehtoisten liikennepalveluiden tuottamiseen osittain säätelee tätä järjestämistapaa. Lisäksi ELY-keskuksen määrärahatilanne, kuntien mielipiteet liikennepalveluiden tuottamisesta sekä hankittavaksi muodostuvan liikenteen järjestämisen tehokkuus ohjaavat päätöksentekoa sovellettavasta liikennöintimallista. Koronan myötä markkinaehtoinen liikenne on kohdannut haasteita liikennöinnin kannattavuudessa. Tämä on heijastunut nopealla aikataululla toteutettuina lakkautuksina, joihin ELY-keskuksen on täytynyt viipymättä tarttua hankkimalla puuttuvia palveluita.

Vuonna 2022 ELY-keskus rahoittaa alueensa joukkoliikennettä yhteishankkimalla joukkoliikennettä kuntien, ELY-keskusten ja muiden toimivalta viranomaisten kanssa sekä myöntämällä valtionavustuksia. Lisäksi ostetaan vähäisessä määrin joukkoliikenteen suunnittelupalveluja sekä maksetaan hankittavan liikenteen lippujärjestelmän kuluja. Koronan aiheuttamia lisäkuluja ei ole eroteltu taulukossa 1, vaan ne ilmoitetaan ”PSA:n mukaiset ostot” summassa. Käyttöoikeussopimuksissa liikennöitsijöille aiheutuneet lipputulomenetykset kevään 2022 osalta on käsitelty ja maksettu kevään 2022 aikana.

Taulukko 1. Määrärahan käyttösuunnitelma vuonna 2022 (euroa).

Valtionavustukset kunnille	
Avustukset ostoihin, lippuihin sekä suunnitteluun ja kehittämiseen	2 876 632
ELY-keskuksen ostot	
PSA:n mukaiset ostot	4 414 366
Suunnittelupalveluiden ostot	43 803
Lippujärjestelmän kulut	48 408
YHTEENSÄ	7 383 209

2.1 Valtionavustukset kunnille

Kunnat ovat hakemuksissaan esittäneet valtionavustuksen tarpeekseen 5 918 085 euroa. Kunnille myönnetään valtionavustusta yhteensä 2 876 632 euroa. (vuonna 2021 valtionavustuksia myönnettiin kunnille 3 346 892 euroa). Hakemus- ja myöntösummat eivät sisällä arvonlisäveroa vuodesta 2022 alkaen.

Valtionavustusasetuksen mukaan valtionavustus voi korkeintaan olla 50 prosenttia hyväksytyistä kustannuksista. Kuntien ilmoittamat kustannukset tarkistettiin ja niitä tarvittaessa korjattiin todellista tilannetta paremmin vastaaviksi. Tarvittaessa asiasta keskusteltiin kunnan kanssa.

Valtionavustuksia myönnetään käytettävissä olevien määrärahojen mukaisesti. Valtionavustusprosentiksi vuonna 2022 liikenteen ostoille muodostui 36 prosenttia. Tiheävuo-roisen kaupunkimaisen paikallisliikenteen hankintaan myönnettiin kuitenkin valtionavustusta 31 prosenttia. Alemmalla prosentiosuudella sopeutetaan sisäiseen paikallisliikenteeseen myönnettävää rahoitusosuutta peruskuntien sisäisten vuorojen yhteishankintojen rahoitusosuuksiin. Ostettuihin koululaisliikenteen avattuihin vuoroihin myönnettiin valtionavustusta vielä vähemmän. Hintavelvoitteiden korvaamisen (lipputuki) valtionavustusprosentiksi muodostui 36 prosenttia hyväksytyistä kustannuksista. Lipputuella parannetaan pääkaupunkiseudun matkaketjujen houkuttelevuutta. Hyväksyttäviin kehittämiskuluihin myönnettiin valtionavustusta 50 tai 36 prosenttia.

Hakijoille myönnettävä valtionavustuksen määrä ilmenee käyttösuunnitelman liitteestä. Todellinen valtionavustuksen määrä selviää jälkikäteen kunnan toimittamien toteutuma- ja seurantailmoitusten perusteella.

2.2 ELY-keskuksen ostamat palvelut

Palvelusopimusasetuksen mukaisesti järjestetty liikenne

Toimivaltaisena viranomaisena ELY-keskus järjestää oman alueensa joukkoliikennepalveluita yhteistyössä kuntien kanssa. Kuntien kanssa solmituissa yhteistyösopimuksissa määritellään liikenteiden hankinnoissa sovellettavat yhteistyömuodot ja kunkin osapuolen tehtävät ja vastuut. Yhteistyötä tehdään myös muiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa.

ELY-keskus on laatinut vuosiksi 2021–2024 palvelutasomäärittelyn ja aloittanut sen toteutuksen. Liikenne hankitaan tarjouskilpailun kautta yhteistyössä kuntien kanssa. Myös muiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa on yhteishankintoja.

Vuonna 2022 on jouduttu turvautumaan vielä suoraan hankintoihin koronan sekä yleisen kustannustason nousun aiheuttamien äkillisten markkinaehtoisien liikenteen lakkautusten vuoksi. Suoraan hankintasopimukset ovat lyhyitä ja turvaavat peruspalveluiden jatkumisen.

Suunnittelupalveluiden osto

ELY-keskus ostaa vähäisessä määrin suunnittelupalveluita liittyen yleisesti joukkoliikenteen hankintoihin, henkilökuljetusten uudelleenjärjestelyyn sekä henkilökuljetusten hallinnointiin tulevaisuudessa. Vuoden 2022 suunnittelupalveluiden hankinta keskittyy hankittavan liikenteen suunnitteluun sekä Länsi-Uudenmaan järjestämistaselvitykseen. Suunnittelupalveluiden ostoilla pyritään varmistamaan joukkoliikenteen suunnitteluun tarvittava resurssi ja hakemaan keinoja palvelujen säilyttämiseksi ja liikennöinnin tehostamiseksi.

Lippujärjestelmän kulut

Lippujärjestelmän kulut sisältävät bruttolikenteen lippujärjestelmän ylläpidon sekä aikataulu- ja reittiopastustietojen ylläpidon.

Lisätietoja

Lisätietoja joukkoliikenteen valtionavustuksista voi kysyä sähköpostiosoitteesta info.joukkoliikenne.uus@ely-keskus.fi tai kirjallisesti kirjaimosta PL 36, 00521 HELSINKI.

Yksikön päällikkö
Liikennejärjestelmä

Ylva Wahlstöm

Joukkoliikenneasiantuntija

Anne Vierimaa

Tämä asiakirja on hyväksytty sähköisesti. Merkintä sähköisestä hyväksynnästä on asiakirjan viimeisellä sivulla.

LIITTEET

Joukkoliikenteen valtionavustukset vuonna 2022

JAKELU

Uudenmaan ELY-keskuksen liikennevastuualueen kunnat
Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä
Hämeenlinnan kaupungin viranomainen
Lahden kaupungin viranomainen

TIEDOKSI

Hämeen liitto
Päijät-Hämeen liitto
Uudenmaan liitto
Liikenne- ja viestintävirasto

UUDENMAAN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUS (ELY-KESKUS)

Liikenne ja infrastruktuuri

JOUKKOLIIKENTEN VALTIONRAHOITUS VUONNA 2022 (€)

	VALTIONAVUSTUKSET KUNNILLE							
	Haettu			Esitetään myönnettäväksi			Yhteensä	
	PSA-liikenteen ostot	Hintavelvoitteen korvaaminen	Kehittäminen ja suunnittelu	PSA-liikenteen ostot	Hintavelvoitteen korvaaminen	Kehittäminen ja suunnittelu	Haettu	Esitetään myönnettäväksi
ELY YHTEENSÄ	5 335 751,06	518 833,64	63 500,00	2 479 351,63	355 560,22	41 720,00	5 918 084,70	2 876 631,85
Forssa	77 500,00	0,00	0,00	55 800,00	0,00	0,00	77 500,00	55 800,00
Hanko	0,00	8 000,00	0,00	0,00	4 320,00	0,00	8 000,00	4 320,00
Hausjärvi	5 700,00	3 000,00	0,00	4 104,00	2 160,00	0,00	8 700,00	6 264,00
Hyvinkää	680 000,00	0,00	0,00	421 600,00	0,00	0,00	680 000,00	421 600,00
Inkoo	74 435,66	0,00	0,00	53 593,68	0,00	0,00	74 435,66	53 593,68
Järvenpää	437 500,00	110 000,00	17 500,00	271 250,00	79 200,00	14 000,00	565 000,00	364 450,00
Karkkila	74 000,00	7 000,00	0,00	53 280,00	5 040,00	0,00	81 000,00	58 320,00
Lohja	647 000,00	35 750,00	0,00	523 800,00	25 740,00	0,00	682 750,00	549 540,00
Loppi	137 000,00	0,00	0,00	90 000,00	0,00	0,00	137 000,00	90 000,00
Loviisa	293 500,00	0,00	0,00	153 360,00	0,00	0,00	293 500,00	153 360,00
Myrskylä	4 500,00	0,00	0,00	3 240,00	0,00	0,00	4 500,00	3 240,00
Mäntsälä	42 215,40	32 083,64	0,00	30 395,09	23 100,22	0,00	74 299,04	53 495,31
Nurmijärvi	1 600 000,00	175 000,00	0,00	0,00	126 000,00	0,00	1 775 000,00	126 000,00
Pornainen	6 000,00	5 000,00	0,00	4 320,00	3 600,00	0,00	11 000,00	7 920,00
Porvoo	240 000,00	68 000,00	46 000,00	140 916,06	43 200,00	27 720,00	354 000,00	211 836,06
Pukkila	26 500,00	1 000,00	0,00	19 080,00	720,00	0,00	27 500,00	19 800,00
Raasepori	73 250,00	14 000,00	0,00	47 944,80	10 080,00	0,00	87 250,00	58 024,80
Riihimäki	535 000,00	0,00	0,00	331 700,00	0,00	0,00	535 000,00	331 700,00
Tammela	27 000,00	0,00	0,00	19 440,00	0,00	0,00	27 000,00	19 440,00
Vihti	345 300,00	60 000,00	0,00	248 616,00	32 400,00	0,00	405 300,00	281 016,00
Ypäjä	9 350,00	0,00	0,00	6 912,00	0,00	0,00	9 350,00	6 912,00